

بررسی الگوی شهرسازی باغشهر اسلامی به عنوان الگوی برتر و مقایسه آن با نظریه باغشهر هاوارد

ابوالفضل سلطانی*^۱، سید ناصر سیدی محبوب^۲

۱- استادیار دانشکده مهندسی عمران

۲- دانشجوی کارشناسی عمران

دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، لویزان

abolfazl_soltani2003@yahoo.com

چکیده

شهرها به عنوان سکونت‌گاه‌هایی برای رشد و ارتقا بشر تاثیر ویژه‌ای بر کیفیت زندگی انسان می‌گذارند. امروزه با توجه به مشکلات عدیده شهرهای کلان و پرجمعیت و مشکلات نبودن امکانات در روستاها، نیاز به طرحی نو در اجرای بافت شهری احساس می‌شود. برای اثبات برتری الگوی بر الگوی دیگر یکی از راه‌های ممکن مقایسه مزایا و معایب دو الگو با یکدیگر است. در این مقاله که از روش مشاهده مستقیم و مصاحبه استفاده شده، با توجه به الگوی باغشهری، نمونه موردی باغشهر اسلامی که در استان خراسان جنوبی واقع شده است، با طرح باغشهر اینزبر هاوارد انگلیسی مقایسه می‌شود که نتایج این مقایسه نشان می‌دهد طرحی همچون باغشهر اسلامی می‌تواند از نظر هزینه‌ها، تاثیرات اقتصادی، فرهنگی و بازخوردهای اجتماعی از الگوی باغشهری هاوارد برتر باشد و می‌تواند به عنوان الگوی مرجع در زمینه ساخت باغشهر مورد توجه قرار گیرد. علاوه بر بعد تفریحی که در باغشهرها مطرح است، نگاهی اقتصادی نیز می‌توان به باغشهر اسلامی داشت. به علت مثمر بودن باغات، هر کدام از باغات سطح شهر خود موتوری اقتصادی برای شهر هستند که البته نیاز به توجهات ویژه دارند که مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این مقاله به این نتیجه می‌رسیم که الگوی باغشهری یک الگوی پایدار و محافظ محیط زیست است. و همچنین برتری الگوی ایجاد شده در باغشهر اسلامی بر الگوی باغشهر هاوارد نیز منتج می‌شود. که باغشهر اسلامی می‌تواند الگوی برتر برای گسترش این نوع باغشهر باشد. از دیگر نتایج مهم این مقاله این است که برای حفظ این الگوی ارزشمند باید تکنولوژی و صنعت وارد باغداری شوند و به سمت هوشمندسازی و گلخانه‌ای کردن محصولات حرکت کنند و برای ادامه حیات باغات، الگوی کشت منطقه نیز باید به مرور زمان تغییر کند و به الگوی سازگارتر با محیط تبدیل شود.

کلمات کلیدی: باغشهر، اسلامی، معماری، شهرسازی، فضای سبز، هاوارد

۱- مقدمه

شهرها به عنوان مکانی برای پیشرفت و رشد انسان‌ها همواره از نظر منظر و ویژگی‌های محیطی دارای توجه بوده‌اند. با گسترش شهرنشینی کم‌کم مهاجرت از روستاها به سمت شهرها شکل گرفت به نحوی که شهرها روز به روز بزرگتر و پرجمعیت‌تر می‌شدند و درگیر مشکلات فراوان ترافیکی و آلودگی‌ها شدند؛ و با آمدن آلودگی‌های صوتی، منظری و آب و هوایی؛ ویژگی‌های دلپذیر بودن، سرسبز بودن، نشاط، و سرزندگی در شهرها کم‌رنگ شد. مکمل این مشکلات روستاها به علت مهاجرت، خشکسالی‌های پی‌درپی، پیر شدن جمعیت روستایی و کاهش جمعیت آن، سبب نابودی باغات و محیط‌های سبز طبیعی شدند. در این زمان نیاز به ایده‌ای بود که بتواند مشکلات مطرح شده را حل کند. به نظر می‌رسد که این نگرش را میتوان در قالب ایجاد باغشهرها و دهکده‌های شهری که در عین تازگی در کشور ما، با مفاهیم سنتی رایج در تاریخ محله‌های ایرانی پیوستگی و انسجام دارند، بازآفرینی کرد.